No. 17. 1845.

VLISSINGSCHE COURANT.

Vrijdag 7 Februarij.

De uitgave dezer Courant geschiedt geregeld tweemaal per week. De prijs van het abonnement is, voor drie maanden f 2,25, en franco per post f 2,50. Advertentien worden geplaatst à 20 Ct. de regel, uitgezonderd Huwelijks-, Geboorte- en Doodbekendmakingen, waarvan de prijs van 1 tot 6 regels f 1,20 is, en voor elken regel daarboven 20 Ct., behalve 35 Ct. zegelregt voor iedere plaatsing. Men abonneert zich bij alle Boekhandelaren en Postdirecteuren in het Rijk. Brieven franco.

Publicatie.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der STAD VLISSINGEN;

Gelezen de Circulaire van Zijne Excellentie den Heere Staatsraad Gouverneur dezer Provincie, van den 23. dezer maand, Provinciaal Blad No. 9;

Brengen bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat door Zijne Excellentie de Minister van Binnenlandsche Zaken is bepaald, dat in den regel slechts Nederlandsche arbeiders bij 's Rijks werken zullen gebezigd worden, waarvan alleen om gewigtige redenen zal mogen worden afgeweken.

Dat hieruit volgt dat de werklieden die zich bij voorschrevene werken zullen aanmelden, behooren te doen blijken, dat zij de alzoo vereischt wordende hoedanigheid bezitten en dat zij, om zulks te bewijzen, zullen kunnen volstaan met de vertooning van een attest litt. L. L. van voldoening aan de Nationale Militie hier te lande, welk attest gratis kan worden verkregen;

En eindelijk:

Dat de belanghebbenden die zich tot verkrijging van arbeid naar eenig Rijks werk of buiten deze Provincie wenschende te begeven, vooraf zich, ter erlanging van het voorschrevene attest, bij het Plaatselijk Bestuur hunner woonplaats zullen behooren aan te melden.

En opdat niemand hiervan onkundig zij, zal deze worden afgekondigd en aangeplakt ter plaatse waar zulks gebruikelijk is te geschieden, mitsgaders in de Vlissingsche Courant geplaatst.

VLISSINGEN, den 31. Januarij 1845.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
A. VAN DER SWALME.
Ter ordonnantie van Hun Ed. Achtb.
S. VAN DER SWALME.

Publicatie.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der STAD VLISSINGEN;

Gezien de Circulaire van Zijne Excellentie den Heere Staatsraad Gouverneur dezer Provincie, dd. 30. Januarij jl., Provinciaal Blad No. 12;

Gelet op de Resolutie van Heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie, dd. 20. Januarij 1826, No. 9, houdende herinnering aan de wet van den 26. Ventôse 4e. jaar, voor deze Provincie executoir verklaard bij decreet van den 8. November 1810;

Brengen bij deze ter kennis van een ieder wien zulks aangaat:

Dat ook wederom dit jaar, voor het einde der maand Februarij, de Boomen, Struiken en Hegen van Rupsen-nesten, Ringen en Netten zullen behooren gezuiverd te worden.

Burgemeester en Wethouders vermeenen bij deze gelegenheid alle In- en Opgezetenen tot eene ijverige opvolging aan het hierboven voorgeschrevene te moeten aansporen; - zullende gedurende de maanden Maart, April en Mei eerstkomende, van 14 tot 14 dagen, op alle de met Boomen, Heesters en Heggen voorziene gronden dezer gemeente schouwingen gedaan worden, ter verzekering van de behoorlijke uitvoering der gemelde wet, en zal alsdan tegen de nalatigen proces-verbaal worden opgemaakt, hetwelk ter vervolging bij het Kantongeregt zal worden opgezonden; - terwijl de zuivering der Boomen, etc. alsdan van ambtswege en ten koste der nalatigen zal worden verrigt.

En opdat niemand hiervan onkundig zij, zal deze worden afgekondigd en aangeplakt ter plaatse waar zulks gebruikelijk is te geschieden, mitsgaders in de Vlissingsche Courant geplaatst.

VLISSINGEN, den 4. Februarij 1845.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
A. VAN DER SWALME,
Ter ordonnantie van Hun Edel Achtbare,
S. VAN DER SWALME.

NIEUWSTIJDINGEN.

ENGELAND.

— Te Limmerik in Ierland heeft een verschrikkelijk ongeluk plaats gehad, op een bovenvertrek van een huis, in een der armoedigste wijken, waren vele menschen bijeen, om de nachtwaak bij een lijk te houden, toen eensklaps de vloer bezweek en met al de zich daarop bevindenden nederstorte op de volgende verdieping, aldaar en ook op eene nog lagere verdieping de vloeren inslaande en de zich in de vertrekken bevindende personen in den val medeslepende. Elf menschen hebben bij dit voorval het leven verloren en tusschen de 16 en 20 zijn er zwaar gewond.

— Uit eene opgave van het aantal reizigers tusschen Engeland en eenige zeehavens van het Vasteland blijkt, dat het gedurende 1844 bedragen heeft: voor Boulogne 75.790, voor Havre 19,477, voor Dieppe 9,323, voor Calais 18,561, voor Ostende 22,472 en voor Antwerpen 7.308, zijnde, voor die gezamenlijke havens, ruim 26,000 meer dan in 1843.

— Van het eiland Man zijn treurige berigten ingekomen, wegens de gevolgen van een zwaren storm, die aldaar tusschen den 18. en 19. der afgeloopen maand gewoed heeft. Onderanderen waren in de baai van Ramsey drie schepen totaal verongelukt.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 31. Januarij. Een jonge student in de medecijnen, de heer *Degletagne*, is Zaturdag gestorven aan de gevolgen van eene kleine wonde, die hij bij het openen van een lijk, in het Hôtel Dieu, aan den vinger had bekomen. De afzetting van den vinger heeft hem niet kunnen behouden.

— De Tunnel onder de Teems is eene verbazende onderneming geweest, edoch geene nieuwe uitvinding. Het stadje Tarascon, in Provence, aan de Rhone, was met het stadje Beaucaire, in Languedock verbonden, door een tunnel of gang onder de rivier de Rhone. Zulks werd in het begin der vorige eeuw ontdekt door een inwoner van Tarascon, die zijn kelder wilde vergrooten.

— De Maarschalk *Bugeaud* heeft eenige verontrustende rapporten uit Algerie ontvangen. Het schijnt dat *Abd-el-Kader* acht duizend mannen heeft vergaderd, en voornemens is de fransche bezittingen in Algerie aan te randen.

— In verscheiden departementen van Frankrijk is er eene buitengewoone menigte sneeuw gevallen.

— Bij Louviers is een werkman, die in een mijnput door aardstorting overstelpt geworden was, door het beleid en den moed van Engelsche aardwerkers gered geworden, na acht dagen levend begraven geweest te zijn. Weder een voorbeeld, dat men reddingspoging toch niet te snel als vruchteloos moet opgeven.

— De schoone paketboot *Normandie*, kapitein *Spalding*, van New-York naar Havre bestemd, met eene lading katoen en een groot getal passagiers, is op weinig afstand van zijne vertrekplaats verongelukt en met man en muis vergaan.

BELGIE.

— De vrijmetselaarsloge van Antwerpen *la Persévérance* heeft met eenparigheid van stemmen besloten, om eene gouden pen aan den heer *E. Sue* ten geschenke aan te bieden als een gering bewijs van hoogachting voor de waarheden in de *Juif errant* ten toon gespreid.

— In de provincien Luik, Luxemburg en Namen is, luidens de ontvangene berigten, eene verbazende menigte sneeuw gevallen.

— Over eenige dagen is te Noras, onder de gemeente Olivet, eene aanzienlijke uitgestrektheid gronds met een verschrikkelijk gedruisch eensklaps weggezonken, en is onmiddelijk vervangen door een klein meer van 60 meters omtrek en 20 meters diepte.

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE, den 3. Februarij. Het door eenige dagbladen medegedeeld berigt, als zou Z. K. H. Prins *Frederik* zich, met Hoogstdeszelfs Familie, eerstdaags naar Italië begeven, meent men op goede gronden te kunnen tegenspreken.

— Men verzekert, dat de ontwerpen van wet, houdende eene nieuwe wetgeving op de schutterijen, en betrekkelijk het muntwezen, al zeer spoedig na de hervatting van de werkzaamheden der Kamers zullen worden aangeboden.

— Volgens een particulieren brief, van den 29. laatstleden, heeft Zr. Ms. oorlogs-stoomboot *Vesuvius*, gecommandeerd door den luitenant ter zee der eerste klasse *C. G. van Hogenhouck Tulleken*, na, zoo als bereids gemeld is, den 25. laatstleden de haven van Falmouth verlaten te hebben, gedurende drie dagen, en vooral in den nacht van den 27. op den 28. inzonderheid in het Kanaal, met zware stormen te worstelen gehad, en is, op laatstgenoemden dag, met beduidende schade, te Dartmouth binnengeloopen.

Den 29. laatstleden is Zr. Ms. brik *de Snelheid*, gevoerd door den luitenant ter zee der eerste klasse *C. J. Eeg*, uit Texel naar Suriname, Deal gepasseerd.

ARNHEM, den 4. Februarij. In een' brief uit Zierikzee, van den 29. Januarij, *eerst heden bij ons ontvangen*, wordt ons gemeld, dat een adres aan de Tweede Kamer, om herziening der grondwet, door TWAALFHONDERD belangstellenden in die zaak is onderteekend. Men belooft ons, ons bij een' volgenden brief de namen van die 1200 personen, die meest allen tot den burger stand behooren, te zullen mededeelen. (*Arnh. C.*)

ZUTPHEN, den 3. Februarij. Dezer dagen is hier eene vrouw bevallen van een kind van het vrouwelijk geslacht; hetzelve was in allen deele welgeschapen, doch had *twee* hoofden met *twee* halzen, beiden naast elkander, op de gewone plaats, op den romp. Het kind is kort voor of onder de geboorte gestorven. De aangezigten gelijken volkomen op elkander, en de hoofden zijn zoo natuurlijk, dat, wanneer men het ligchaam bedekt, men meenen zoude twee kinderen te hebben. — Voorwaar eene zeldzame speling der natuur.

's HERTOGENBOSCH, 1. Februarij. Hoe onvoorzigtig het is, kleine kinderen, wanneer ouders zich om eene of andere boodschap uit hun huis verwijderen, alleen te laten, heeft gisteren morgen alhier eene moeder ondervonden. Deze begaf zich naar de markt, en liet twee kindertjes, waarvan het jongste twee jaren oud was, geheel alleen in het huis; deze kleine had zich met het aansteken van zwavelstokjes willen vermaken, en hierdoor raakten de kleederen in brand, zoo dat ze deerlijk gebrand door de buren werd gevonden, terwijl ze heden aan de gevolgen der brandwonden is overleden.

VLISSINGEN, den 6. Februarij. Wij nemen uit de *Arnhemsche Courant* van den 4. dezer het volgende over. — Ten einde de inschrijvers en niet-inschrijvers in de vrijwillige leening deze regelen niet achteloos zouden voorbij gaan, drukken wij dezelve in groote letters af. Dat ieder burger van Nederland ze in zijne ziel prentte! Dat is nog slechts het gedeelte van ééne provincie; en dat is het geld, landgenooten! hetwelk velen uwer met zooveel zorg en ontbering opbrengen; dat ontvangen zij, die zich *byzonder beyverd hebben* om u *buitengewoon* te laten betalen, ter instandhouding eener staat van zaken die op uw verderf uitloopt en die de welvaart van menigeen reeds voor altijd geknakt heeft. Overdenkt het wel: even als de regering gepasseerd jaar alles in het werk stelde om de leening vol te krijgen, wendt zij thans alle pogingen aan om de verbetering der grondwet tegen te gaan, en gelijk het haar toen gelukt is zal het haar ook nu gelukken, indien gij niet toont gebruik te durven maken van uw grondwettig regt; het zijn geene bespiegelingen; de daadzaken spreken: oordeelt en handelt!

ARNHEM, den 3 Februarij. Den 8. der vorige maand schreven wij in no. 6 onzer courant, « dat men, bij wijze van gerucht, uit eene « officieuse bron had vernomen, dat de ontvan- « gers, — die zich bij de bekende geldleening « van 6 maart in zoo verre verdienstelijk heb- « ben gemaakt, dat zij hunne onderhoorigen « of ondergeschikten en wijders andere personen « tot zoo groot mogelijke inschrijvingen hebben « weten over te halen — eene zekere *gratificatie* « uit 's lands kas ontvangen hebben." Ter bevestiging daarvan diene, dat die gratificatiën zijn toegekend — en voor de helft reeds zijn uitbetaald — aan den ontvanger te Duiven 50 gl.; te Doorwerth 30 gl.; te Brummen 40 gl; te Epe 100 gl.; te Ede 130 gl.; te Ermelo 50 gl.; te Garderen 30 gl.; te Halle 30 gl.; te Harderwijk 220 gl.; te Hoevelakken 100 gl.; te Nijkerk 170 gl.; te Oldenbroek 70 gl.; te Otterlo 30 gl.; te Oosterbeek 30 gl.; te Pannerden 40 gl.; te Putten 130 gl.; te Renkum 30 gl.; te Scherpenzeel 70 gl; te Geldersch Veenendaal 50 gl.; te Voorthuizen 30 gl.; te Velp 220 gl.; te Westervoort 30 gl.; te Zevenaar 50 gl.; te Wageningen 130 gl.; te Elburg 70; te Apeldoorn 130 gl.; te Hattem 50 gl.; te Bennekom 50 gl.; te Barneveld 130 gl.; te Twello 100 gl.; te Herwen 30 gl.; te Voorst 130 gl; en te Doornspijk 50 gl. — Wij zullen denkelijk in de gelegenheid komen eene gelijke opgave van de andere plaatsen in Gelderland mede te deelen.

Wie zal nu nog zeggen, dat er in Nederland geldgebrek is? Wie zal er aan twijfelen of de te-korten en de financiële crisis zich niet nog vroeger dan 1850 zullen herhalen! Wie zal nu nog niet de noodzakelijkheid inzien van een algemeen petitionnement tot herziening der grondwet? Wie zal nu nog langer het verwijt op zich willen laden van daartoe niet te hebben medegewerkt?

Ingezonden Stukken.

II.

Neêrland gaat te gronde,

Wanneer niet elk die Oranje en vaderland opregt lief heeft, in het belang van beide verklaart dat hij deelt in den wensch dat onze versletene grondwet (waar, zoo als zeker dagblad onlangs zoo naïf aanmerkte, zelfs de lappen bijhangen) verbeterd worde.

Weg met hen die tegen deze verbetering zijn, het zijn vijanden van Oranje en van het vaderland, vijanden van verbetering en verlichting, van vooruitgang en gepaste volksvrijheid, en slechts vrienden van hunne eigene, steeds meer en meer opzwellende geldzakken; zij zouden het volk tot het uiterste willen drijven, zij zouden de geheele boel er aan wagen, zelfs oproer en geweld willen verwekken, om daarna met zoo veel te meer schijn van regt het volk te onderdrukken en uittezuigen.

O! gij die zoo ijvert tegen eene herziening, bedenkt u wel, welke partij gij kiest! kiest gij eene bedaarde herziening met een kalm, beraden echt Nederlandsch

karakter; of wilt gij het wagen de ongeregeldheden van het einde der vorige eeuw terug te roepen?

Wat wilt gij dan toch? spreek! — eene herziening of eene omwenteling?

Meent echter niet dat wij eene omwenteling zouden prediken! wij vreezen die meer dan gij! want wij behooren tot die burgers die daarbij alles te verliezen hebben, wij behooren tot de burgers die sedert meer dan 30 jaren, rustig steeds meer belasting hebben opgebragt tot instandhouding van orde, rust en vrede in het dierbare vaderland!

Maar niet alleen dat wij ons goed steeds veil hadden, en gewillig zijn blijven geven, ook ons bloed hebben wij nog onlangs veil gehad op de roepstem eens Konings, die meende dat een deel der natie onbillijke aanzoeken deed.

De uitkomst heeft bewezen, en de uitspraak der hoogste aardsche regtbank (de groote mogendheden van Europa) heeft het beslist dat die aanzoeken billijk waren, immers waarom is anders dat deel der natie in het gelijk gesteld, en aan dien Koning het regt ontzegd langer die natie te beheerschen.

En die natie noemden wij nog 10 jaren geleden, muiters en oproermakers, wij meenden dat zij 't er slecht bij varen zouden. — maar wat was de uitkomst? — Men ga, en zie! — en vergelijke hunnen toestand met den onzen, — zo is in vele opzigten benijdenswaardig.

En zou onze toestand niet even goed kunnen zijn? — ze kan beter zijn, want dáár bestaat nog eene hinderpaal voor het ware volksgeluk en volksvrijheid: de supprematie der geestelijkheid, die hinderpaal is bij ons Goddank veel geringer.

Nederlanders, die voor den kost arbeidt, — gij die de beste, ja bijna de eenigen zijt, die verdienen in hunne regten als mensch gehandhaafd te worden, of dezelve te ontvangen, zoo te nederregtelijk onthouden worden, — zoudt gij u laten onderdrukken door eene partij die door toeval en intrigen op het kussen zit, en al de vrucht van uwen arbeid, ten haro voordeele zoekt te draaijen.

Nederlanders! wij smeeken het u, bij uw eigen heil, bij het geluk uwer kinderen, laat deze gelegenheid niet voorbij gaan; wij smeeken het u, aangespoord door den mond van eenen grijzen vader, die bijna eene eeuw over zijn hoofd zag heengaan, en voorzeker nog te weinige jaren meer te leven heeft, dan dat men hem het spreekwoord zou kunnen te laste leggen: *ôte toi de là, afin que je m'y mette.*

Hij heeft nog slechts een ding dat hem in deze wereld ter harte gaat, het geluk van het land zijner geboorte en inwoning, en de welvaart van het zeer gezegend aantal van zijne kinderen, kleinkinderen en kinds-kleinkinderen, die ook alle door bekwaamheid en arbeid in hun onderhoud moeten of zullen moeten voorzien.

Hij voorspelt steeds toenemende armoede en daarna de gruwelen van het einde der vorige eeuw, indien de inwoners van Nederland, thans aan de Tweede Kamer niet doen blijken van de gevoelens die hen bezielen, en die hij (bevoegd beoordeelaar en kenner van ons volk) overtuigd is, dat bij verre zeer verre weg, de meerderheid voor eene herziening der grondwet is.

Hij vreest slechts een ding, namelijk dat slechts een betrekkelijk gering aantal van hunne gevoelens zullen doen blijken, en daardoor de regering van den wezenlijken toestand der volksmeening geen kennis zal dragen.

Och dat zijne vrees niet verwezenlijkt werd!

Dat geve God!

AMSTERDAM, 12. Januarij 1845. DIXI.

(*Wordt vervolgd.*)

AAN DE REDACTIE DER VLISSINGSCHE COURANT.

Het artikel u toegezonden van Zierikzee, vervat in uwe, door mij zoo hooggeschatte, Courant van den 29. jl., behoorlijk, opdat het der vergetelheid niet zou prijs worden, in een lijsje geplaatst, herinnerde mij de ongelukkige revolutie-dagen van 1830, toen ik in den destijds stekelige *Noord-Brabander* las: dat een Districts-Commissaris niets anders is dan een dood paard aan een paal gebonden. — Neen, onze vriend uit Zierikzee maakt het beter, immers hij vergelijkt of liever noemt hen een met rede bezield wezen, NB. een brievenbesteller! — Hoe het zij, ik laat mij niet in met den persoon, maar wil liever de onnoodigheid der betrekking beoordeelen; — mij is het onverschillig wie couranten leest of niet, (dat Nieuwsblaadje uit Zierikzee, juist in formaat voor zekere plaats, zal wel niet in aanmerking komen) wanneer men het mij maar niet verbiedt; en het schijnt toch dat uw correspondent uit Zierikzee zich zeer gebelgd gevoeld, dewijl de Districts-Commissaris opgehouden heeft den *Vlissinger* te lezen; quod probandum.

Maar ik zou geheel van mijn voornemen afdwalen. Toen ik het aangehaalde in den *Noord-Brabander* las, dacht ik: dat is juist; en nu logisch: Een dood paard aan de paal gebonden is tot niets nuttig.

De betrekking van Districts-Commissaris is gelijk een dood paard aan de paal gebonden.

Ergo: tot niets nuttig.

Dat gaat immers zeer goed syllogistisch?

Nu het bewijs:

1°. Dewijl zij geene andere dienst bewijzen dan brieven bestellen van en aan den Gouverneur, betaamt zoodanige betrekking geen Jonkheer; noch de Patricii, noch de Plebeji, zijn dien post waardig, zulks past een braaf burgerman.

2°. Over het algemeen zijn te platte lande zulke Secretarissen aangesteld, dat hunne correspondentie voorwaar geene correctie behoeft. Over de boeren-burgemeesters behoort immers geene surveillance? daar zorgen de heeren secretarissen zelfs voor.

3°. Door suppressie van die onnutte betrekking spaart de schatkist uitgaven, en [illegible] ons!

Ziedaar, heer Redacteur! mijne bewijsgronden; ik kon er meer aanvoeren, maar ik houde niet van de quantiteit maar qualiteit. A propos, van quantiteiten gesproken, de Zierikzeesche vriend schijnt het niet te bevallen dat zich in één persoon zoovele betrekkingen vereenigen; hij moet zich daarover niet belgen; wij leven immers in een tijd waarin ieder grijpt wat hij maar grijpen kan; en wanneer dan door geboorte of personele waarde (quod rarum) zulks gemakkelijk gemaakt wordt, waarom dan niet? elk vischt op zijn getij.

Och! (doch zulks behoort welligt helaas! tot de pia vota in de woestijn) mogt de herziening der grondwet ons ook daarin te hulp komen, dat niet op één persoon zich alles, of te veel vereenige, dan voorwaar zou ook dat billijk gemor uit den weg geruimd zijn. Welaan, met beleid aan de hand der rede en billijkheid onze volksstem geuit; eenmaal worde verhoord; dat geve God! dat bidden wij!!

TH.... D.

MENGELINGEN.

Batavia.

Uit het dagboek van een Duitscher op Java.

II.

(Vervolg van onze vorige.)

HET OUDE BATAVIA.

Als de reiziger, die Batavia bezoekt, eenige armoedige straten doorgaat, waar thans in kleine, hoekige, somberе huizen Portugezen en Maleijers wonen en morsige naakte kinderen voor de deur omtuimelen en kopjebuitelen — als hij zich niet laat afschrikken door 't onbeschoft aankijken, dat de oude wijven hem uit alle gaten en vensters doen, noch door de vele holen en kuilen in den weg, waar men slechts te paard voetje voor voetje langs kan komen, maar in gelijkloopende linie met het zeestrand westwaarts doorrijdt, dan komt hij na een half uur sukkelen in eene streek, hoedanig eene hij nog nooit van zijn leven gezien heeft. — Hij ontmoet eene lange reeks van oude vervallen portalen, maar te vergeefs zoekt zijn oog de huizen, die eenmaal daartoe behoorden; — van enkele ziet hij hier en daar droevige bouwvallen — steenhoopen, waarop onkruid woekert en bij welke weelderige slingerplanten opklimmen, als droeve sporen van voormaligen tuinaanleg. Overoude tamarinden getuigen daar van de lanen, die er vroeger hebben bestaan; men ziet enkele verminkte en ontneusde beelden, met groen schimmel overdekt, die den bezoeker grif en akelig aanstaren. — Over het kanaal of de gracht, die met loome vaart langs deze rij huizen voortkruipt, hangen fragmenten van bruggen, die eertijds tot de hooge portalen opleidden; doch de balken en stutten daaronder verrotten en ploffen brok voor brok in het water neêr; — het metselwerk stort ineen of raakt bedolven onder de menigte van slib en waterplanten, die het langzamerhand overdekken en er baas over worden. Geraamten van koepels en tuinhuizen rijzen nog hier en daar tusschen 't geboomte op. — In plaats van de deftige gebouwen, waaruit al deze ruïnen eenmaal moeten hebben bestaan, ontwaart men enkele inlandsche bamboes-hutten en daar, waar nog een voornaam personaadje kwartier houdt, een half van steen, half van planken opgetrokken getimmerte, dat een welgestelden Maleijer of Portugees binnen zijne vier wanden huisvest. In plaats van dat:

„ tweede lusthof Eden,
Waar geur met geur zich huwt en hartverrukkend schoon
By elken tred het oog te keur wordt aangeboôn,"

liggen daar nu verwaarloosde moezerijen of sirietuinen, met enkele alleenstaande en verwaaide schimmen van kokospalmen en pisangboomen daartusschen in; — het kanaal slibt toe en wordt gevuld en half gedempt door de drijvende waterplanten; — in den omtrek niets dan rijstvelden en stinkende moerassen, wier uitwasemingen de lucht verpesten. — Alles is hier doodsch, treurig en vervallen — gesloopt of ingestort.

En als de reiziger daar tusschen al dat puin door uren ver is voortgetreden en ten laatste, verzengd en aamachtig onder den brandenden zonnegloed, den terugweg aanneemt — dan vraagt hij ligt, te huis aangekomen, naar den oorsprong van al die bouwvallen. — Van de tien of twaalf bewoners van het tegenwoordige Batavia zullen nogthans ligt geen twee of drie iets weten van derzelver bestaan. — Pas een zal hem kunnen zeggen, dat die verwarde puinhoopen de eenige overblijfselen zijn van het oude, magtige, rijke Batavia, — dat eene lange reeks van trotsche landhuizen en paleizen de mijnheeren-aristocratie van Batavia daar voormaals vereenigde, — dat daar ter stede eens het Batavia lag, dat men Regina Orientis, de koninginne van het Oosten, noemde.

Doch die tijden zijn voorbij — de bewoners van dat Batavia vergaan reeds lang in hunne graven — de huizen vervielen in puin — hun naam verdween, en slechts zeer enkel verdoolt de voet eens reizigers in die streken.

Ook oostelijk van het tegenwoordige Batavia, op Jacatra en Antjol, treft men soortgelijke bouwvallen aan, die echter reeds meer verdwenen zijn.

III.

WELTEVREDEN EN OMSTREKEN.

Een lange, lijnregte weg, naar de daarbij langs loopende vaart Molenvliet genaamd, verbindt Batavia met de nieuwe stad. Hij is hier en daar met Europesche woningen uit den jongeren tijd bezet, waaronder enkele groote en smaakvolle gebouwen het oog trekken. Over het algemeen is deze streek echter niet zeer gezocht, hoewel zich in hare nabijheid, d. i. aan het zuidelijkst gedeelte van het Molenvliet, verscheidene der grootste openbare gebouwen der stad opeendringen en onder deze het hôtel van den gouverneur, de societeit de Harmonie en het museum. Men heeft zich in den laatsten tijd gedurig verder van het zeestrand verwijderd en beschouwt thans zelfs reeds dit gedeelte der nieuwe stad als te nabij de moerassen en slijkerige kusten gelegen, zoodat de huizen en grondstukken van dit kwartier van jaar tot jaar aan waarde verliezen.

De verlenging van den Molenvlietschen weg, die nog altijd regtuit loopt, heet Tana-Abang en strekt zich nog ongeveer eene Engelsche mijl verder in het land uit. — Deze streek kan met eenig regt het Engelsche kwartier van de stad genoemd worden, daar het grootendeels door Engelschen is bewoond.

Aan het zuidelijk einde van de Molenvliet, daar, waar het zeer groote en smaakvolle gebouw der societeit de Harmonie staat, sluiten zich oostelijk de stadswijken Rijswijk en Noordwijk aan, door eene van rijen boomen overschaduwde kleine rivier gescheiden. De reeks huizen aan den zuidkant van dit water heet Rijswijk, die aan den noordkant Noordwijk. Beide straten staan met het front naar de rivier en bestaan uit prachtige gebouwen, onder welke op Rijswijk het hôtel van den gouverneur bijzonder uitmunt.

Aan Rijswijk grenst zuidelijk het Koningsplein, een zeer groot, open grasperk, dat, van drie kanten door eene rij der fraaiste en grootste huizen en rondom door lommerrijke lanen ingesloten, tot de schoonste sieraden der nieuwe stad zou behooren, indien niet twee gebreken dit verhinderden. Het eerste en grootste bestaat daarin, dat het plein zoo geweldig groot is, waardoor het stoute der hetzelve omgevende gebouwen geheel verloren gaat. De verwijdering van de eene tot de andere zijde is zoo groot, dat men de huizen aan den overkant, die bovendien nog in hunne tuinen half wegschuilen, onmogelijk onderscheiden kan. Het tweede gebrek is, dat zoo weinig voor het schoon en in orde houden van het plein gedaan wordt. Geen mensch bekommert zich daarom; de regen woelt er groote gaten open en blijft gedurende de meeste maanden des jaars in morsige poelen daarop staan; onkruid en distels schieten er welig op; koeijen en buffels grazen er ongestoord op rond. — En toch zoude men op dit plein den fraaisten aanleg maken kunnen, waardoor de bevolking tevens eene schaduwrijke wandelplaats verkreeg, welke tot hiertoe ganschelijk ontbreekt.

Door een breede, lommerrijke laan met het Koningsplein verbonden, volgt dan oostelijk het Waterlooplein en in den omtrek daarvan onderscheiden minder aanzienlijke straten, welke, in gemeenschap met hetzelve, het eigenlijke vlek Weltevreden vormen. — Het Waterloo- is veel kleiner dan het eerstvermelde plein; ieder zijner zijden zal ongeveer 300 tot 400 passen lengte hebben. Van drie zijden wordt het door de officierswoningen der regering ingesloten, die zich in eene lange reeks onder een gemeenschappelijk dak uitstrekken. Zij zijn van buiten sierlijk en smaakvol, waartoe de lange zuilenrij, die voor haar front heenloopt en, met het dak verbonden, eene lange open galerij vormt, niet weinig bijdraagt, — en ook van binnen gemakkelijk en met overleg ingerigt. Achter de zuidelijke huizenreeks heeft men de kazernen der troepen, de artilleriemagazijnen en een groot hospitaal. — Dezen ganschen omtrek onderscheidt men onder den naam van het Kampement. De vierde oostelijke zijde van het Waterlooplein beslaat het zoogenaamde paleis, een zeer groot, vorstelijk en smaakvol gebouw met plat dak; dat in den nieuweren tijd onder het bewind van den Maarschalk DAENDELS ontstaan is, die het oorspronkelijk tot hôtel voor de gouverneurs had bestemd. In vervolg van tijd werd het nogtans voor de bureaux der regering ingeruimd, welke men in dit uitgestrekte gebouw vereenigde. Deze en de landsdrukkerij vinden genoegzaam plaats in de ruime lokalen, welke dagelijk door honderden van ambtenaren, die hier zamenstroomen, worden bevolkt. Verdere sieraden van het Waterlooplein zijn: de Roomsch-Katholijke kerk, de loge De Ster in het Oosten, de officierssocieteit Concordia, en niet ver van daar de schouwburg.

(Vervolg hierna.)

ZEETIJDINGEN.

VLISSINGEN, den 6. Februarij. Sedert den 4. dezer zijn alhier ter reede gekomen.

Voor Antwerpen bestemd:

Johan Frederich, J. Domske, Alexandrien, lijnzaad.

Is van Antwerpen gekomen en binnendoor naar Dordrecht opgevaren Mathilde, N. Bardade, stukgoed en ballast.

Is uit de haven gehaald en naar Gend opgevaren Helena, J. B. Jellien, Kirtsch, lijnzaad.

MIDDENPRIJZEN

van de volgende artikelen te MIDDELBURG,

6 Februarij 1845.

De Nederlandsche mudde.		De Nederlandsche mudde.	
2 J. Zeeuwsche Tarwe	f 8.50	Zomergarst	f 5.55
1 dito dito	„ 8.00	N. W. dito	„ 4.00
N. dito dito	„ 6.25	N. W. Gr. Erwten	„ 5.50
2 J. Walsch. dito	„ 8.75	Z. dito	„ 5.00
1 dito dito	„ 8.25	W. Witte dito	„ 5.00
Nieuwe dito	„ 6.70	Witteboonen	„ 7.80
O. Rogge	„ 5.00	Br. dito	„ 9.80
N. Rogge	„ 5.00	N. W. Paardenboonen	„ 4.00
W. Koolzaad	„ 11.50	W. Z. dito	„ 5.90
Zomer dito	„ 8.00	Raapolie	f 38.00 p. v.
St. Joosland dito	„ .	Patentolie	„ 40.00 „
Haver	„ .	Lijnolie	„ 36.00 „
Boekweit	„ 4.40	Raapkoeken f .	de 1040 st.
Zomerzaad	„ 8.50	Lijnkoeken „ 9.00	104 „
Winter garst	„ 4.40		

Te Vlissingen, bij A. W. VAN BIEREN.